

Prenumerationspris

1/1 år Kr. 2.—
1/2 " " 1.—

Utgiven av Svenska Folkförbundet.

Ansv. redaktör: Andreas Stahl, Riddaregatan 3, Tallinn.

Utlandet:

1/1 år Kr. 3.—
1/2 " " 1:50

Vad medför det nya året?

Det är vanskligt att försöka tränga in i tidens hemligheter och att förutspå kommande öden. Dock stå de flesta av människorna spörjande inför det nya året och vilja för sin personliga del vinna någon klarhet om händelser, som komma att tima i deras enskilda liv. Undertecknad tänker nu närmast i detta sammanhang på samtliga svenskar här i landet, på svenskhetsarbetet.

Varje årsskifte medför förhoppningar, som vi gärna skulle se förverkligade under det kommande året, men å andra sidan måste vi konstatera, huru litet vi ändå förmå uträtta. Utvecklingen går långsamt, huru man ännu försöker påskynda den.

Svenskhetsarbetet kommer under innevarande år troligen att bedrivas efter stort sett samma riktlinjer som under det närmast föregående. Någon genomgripande förändring av arbetet torde ej kunna genomföras, ty därtill fordras mycket extra medel och krafter, som vi icke äro i besittning av. Det är dock ingen hemlighet, att arbetet skulle kunna bedrivas med större kraft, som större intresse hos folket funnes. Svenskarna äro kända för passivitet, när det gäller deras nationella frågor så framt de icke ha någon personlig fördel därav att vara svensk. Det är hårt tal, men må vi icke glömma, att så verkligen är fallet. Därför har det nya året en stor mission att fylla, att väcka oss till starkare nationellt medvetande, ty endast därigenom bli vi starka och kunna försvara vårt fäderneärv med framgång. Kampen för detsamma

„Kustbon“ önskar alla sina vänner ett gott nytt år!

blir hårdare ju mera tiden lider, man behöver icke vara utrustad med profetiska egenskaper för att begripa detta.

Vår viktigaste uppgift under det nya året blir värden av våra skolor, ty dessa äro våra fästen, där ungdomen skall bibringas en sund uppfattning om begreppet nationalitet, om fädrens sätt att värna densamma och huru de skola göra det. Det folk, som har skolan, har framtiden, är en gammal sats, som icke förlorat någonting av sin betydelse. Skolan har ett oant stort inflytande på det uppväxande släktet, och den måste därför vara fullt ansvarsmedveten, annars står den icke på höjden av sin uppgift. Våra skolor arbeta nästan uteslutande under rätt ogynnsamma förhållande. Lokalerna äro till största delen undermåliga, undervisningsmaterielen är otillräcklig. Kommunerna borde, mer än hittills varit fallet, var i sin stad göra allt för att avhjälpa dessa brister, ty vad som göres skolan, får kommunen, staten tillbaka med hög ränta.

„Kustbon“, som är till yttersta grad eländig och liten, kommer under innevarande år att förbli likadan, ehuru det svider i hjärtat hos dem, stå den närmast. Men att den i sitt nuvarande skick även har stor betydelse, det skola även dess motståndare medge. Ett folk utan sitt eget tidningsorgan är ej tänkbart i vår tid. Vad tidningens innehåll beträffar kan mycket an-

märkas, men man kan med bästa vilja ej uppbringa, någonting, då allt måste göras av frivilliga krafter och på lediga stunder. Sålunda må vi helst försöka hålla ut och icke förtrötta, väntande på bättre tider. — Om dessa komma, veta vi ej, men vi få ej ge tappt. Däri ligger vår styrka, och framtiden skall visa oss, att vi handlat rätt.

A. Stahl.

Uppskakande drunkningsolycka i Tartu.

Senaste lördag på kvällen begav sig ett sällskap på 9 pers. med bil från staden ut till en i staden grannskap liggande restaurang, där man uppehöll sig ungefär en kvarts timme, varvid återfärden till staden företogs. Vägen gick längs floden Emajõgi på isen. I isen fanns en bred vak, varur man tagit bort isen. Vaken var omgiven med svag träbarriär. Emedan starkt snöfall rädde, kunde chauffören icke urskilja vaken och körde direkt ned i densamma, varvid samtliga i bilen varande 9 personer funno en våldsam död.

Det må i detta sammanhang påpekas, att floden på olycksstället är c:a 70 meter bred och istaget går tvärs över floden så att blott en 18 meter bred sträcka vid ena stranden var farbar.

Det låter otroligt, men här är det uppenbart slarv från stadsmyndigheternas sida att låta uppsåga flodisen i den utsträckning som där är fallet. Atminstone hade man bort i så fall kraftigare markera vaken.

Tartu har under de senaste åren upprepade gånger hemsökt av svåra olyckor. Kemiska fabriks „Helios“ exploderade, varvid 7

personer omkommo. Senaste sommar sjönk en flodångare, varvid 1 person drunknade och nu denna automobilolycka, som krävde 9 människoliv.

Estniska Fornminnesarkivet.

De estlandssvenska folklöre-samlingarna i Estniska Fornminnesarkivet (Eesti Rahvaluule Arhiiv) i Tartu innehöllo i slutet av år 1930 redan 797 sidor av sagor, sånger, folktro, gåtor, ordspråk o. s. v. Arkivet vill härmed hjärtligast tacka alla, som vänligt ha hjälpt till med större eller mindre insändningar:

Ano Engblom (Vipall, Kiverby)
Alexander Samberg (Nargö och Korkis).

Joel Nyman (Ormsö Hullo).
Carl Blees (Rikull, Höbring).
Höbring högre folkskola (genom lär. Carl Blees).

Roslep högre folkskola (genom lär. Arvid Nyman).

Estniska Fornminnesarkivet hoppas, att de nuvarande insändare samt andra, som äro intresserade av saken, lika vänligt skola hjälpa också i framtiden och på detta sätt medarbeta att bevara estlandssvenskarnes fornminnen.

Estniska Fornminnesarkivet.

Tartu, Aia tänav 42.

Hemsk sjöolycka.

Den 19 sisl. december sammansötte Finska Ångfartygs Aktiebolagets ångare „Oberon“ och „Arcturus“ i Kattegatt. Sammanstötningen var så våldsam, att Oberon sjönk inom loppet av tre minuter. Vid Katastrofen omkommo 42 personer av Oberons passagerare och besättning.

Oberon var på väg från England och Arcturus till England. Sammanstötningen förorsakades av svår tjocka.

„Arcturus“ rev nästan upp „Oberons“ hela styrbordssida, varvid „Arcturus“ förstäv trängde c:a 7 m. in i „Oberons“ skrov. Liken av de omkomna, som man fick upp, återbördades senare till sina hemland.

Svenska skolans julfest.

Den 20 sisl. dec. firade Sv. skolan härstädes sin julfest, varvid med glädje konstateras det stora intresse för skolan, som ådagalades därigenom att c:a 200 personer hade infunnit sig till festen.

Programmet var rätt omfattande. Bl a. uppfördes ett litet skådespel „Julafton i torpstugan“, där eleverna själva hade rollerna om hand. Att det lyckades så bra är helt och hållet skolans lärarinna frk. Edith Vesterstens förtjänst liksom även inövningen av en tablå „Ett äventyr i skogen“, som uppfördes av de minsta eleverna. Dessutom sjöngos några sånger. Talade prosten Engström och skolans foreståndare A. Stahl.

Gåva.

I likhet med föregående år fick Svenska folkskolan i Reval även i år av en god vän till skolan, som dock ej vill bli nämnd, emottaga kr. 25 som bidrag till skolans julfest. För denna minnesgodhet be vi emottaga vårt varmaste tack.

A. Stahl.

Föreståndare.

Marskalk Joffre död.

Senaste lördag avled i Paris en av världskrigets mest framstående veteraner marskalk Joffre.

Marskalk Joseph Jacques Césaire Joffre var vid sitt fränfälle i det närmaste 79 år gammal. Han deltog redan i 1870—71 års krig, ännu ej 20 år fyllda, blev underlöjtnant vid ingeniörskåren 1872 och tjänstgjorde därefter några år i kolonierna. År 1894 var han bl. a. med om intagningen av Timbuktu och åren 1897—1901 var han officer i den franska militären på Madagaskar. Sistnämnda år utnämndes han till brigadgeneral och år 1905 blev han divisionsgeneral. Fem år senare finna vi honom som ledamot av högsta krigsrådet och år 1911 som generalstabschef, varmed var förknippat högsta befälet över fälthären på nordöstra fronten i händelse av krig. Härmed träder han även in i världskrigets historia. Den krigsplan, som gällde för Frankrikes armé vid krigsutbrottet, stammade från 1913 och var Joffres verk. Den snabba och på bred linje verkställda tyska frammarschen på nordöstra fronten — genom Belgien — kullkastade visserligen de färdiga försvarsplanerna, men Joffre bidade lugnt tiden och lät reträtten fortsätta tills ögonblicket var kommet, då en motofensiv skulle få den bästa verkan. Marneslaget, som blev en stor framgång för de franska och allierade styrkorna, leddes av honom och be-

fäste hans redan tidigare stora popularitet. Men ett tungt motslag kom ännu för honom. Man väntade fortsatta segrar, men då dessa uteblevo, fick Joffre skulden. Hans direkta inflytande på operationerna minskades genom hans utnämning i december 1915 till högste befälhavare över de franska styrkorna på samliga krigsskådeplatser, medan befälet över arméerna i Frankrike övertogs av general Castelnau, och efter motgångarna 1916 blev Joffre även entledigad. Trots detta kunde Joffre emellertid fortfarande öva stort inflytande på krigsledningen såsom militär rådgivare hos regeringen, och då han kort därpå utnämndes till marskalk av Frankrike, fick han full upprätelse.

Sina krigsminnen har Joffre publicerat i ett memoarverk, som utkom 1920 och som ger en god och belysande bild av de första årens krigsoperationer. Sedan 1920 har han även varit medlem av franska akademien.

En ny tidning.

Under de sista dagarna av gamla året tillkom en ny tidning i Reval „Meie Hääl“ (Vår Röst) „Meie Hääl“ är en produkt av slitningarna inom arbetspartiet, som ägde rum för någon tid sedan. Tidningen gör sig till förespråkare för dem, som äro missnöjda med de nuvarande förhållandena och klandrar skarpt den nuv. regeringens politik och påstår sig vilja kämpa emot orättvisa och förtryck, vare sig dessa komma från höger eller vänster. Tidningen kallar sig „radikal veckotidning, grundad av en grupp medborgare till demokratins och de sociala rättigheternas skydd.“

Av allt att döma kommer den troligtvis att få många anhängare. Huruvida den dock kan bringa reda i trasslet, är en annan sak.

Enligt „Hufvudstadsbladet“ har polisen i Riga natten till den 3 ds. häktat 20 kommunister.

I England väcker importen av ryskt virke stor ovilja, emedan det hugges av fångar. Enligt tidningarna är en allvarlig konflikt under uppsegling.

Vulkanen Merapi har krävt 1,300 offer. Ett telegram från Java omtalar att de omkomna vid vulkanen Merapis utbrott anslås till 1,300, inberäknat många hundra saknade. Vulkanen är fortfarande

i verksamhet, men någon fara är icke längre för handen, emedan hela området redan utrymts.

Jättemeteor föll ned i Illinois. Innevånarna i staten Illinois ha under julen fått uppleva en tilldragelse, som de sent komma att glömma.

En jättemeteor, som anses vara en av de största som någonsin fallit till jorden, kom susande och upplyste nejden på flere miles omkrets, varefter den glödande stenmassan stötte mot marken med en sådan våldsamt kraft att skakningen märktes på många miles omkrets.

Många människor blevo oerhört förskräckta och trodde att jorden skulle förgås.

En vetenskaplig expedition har i dagarna utsänts för att undersöka meteorstenen, som ligger i botten på en väldig krater, vilken bildats vid nedslaget. — Hbl.

Kallt över hela ryska riket. Krasnaja Gazeta förmäler, att den starka kölden i Rådunionen fortfar. Den 30 december härskade över stösta delen av nordliga och mellersta Ryssland 30° köld och därutöver. Köldvägen sprider sig söderut och har nått Svartahavsområdena och Kaukasien, där helt nyss ännu rått 10—14° värme. I Eupatoria har temperaturen sjunkit till 12 grader under fryspunkten och i Novorossijsk till 11 grader.

I Objterritoriet i Sibirien visade termometern vid årsskiftet —44°

Svåra snöstormar rasa i Ukraina. Enligt meddelanden från Moskva till Berlin rasa svåra snöstormar i Ukraina. Donjets- och Charkovbassängerna äro avskurna från kringliggande områden genom att tågtrafiken inställts. 10.000 soldater äro beordrade att rensa banlinjerna från snö. I Charkov har ett hus förstörts genom stormen, varvid fem personer dödades.

Ryska bönderna nedslakta sina hästar. Rådsregeringen, berättar Pravda, har beslutat tillhålla de lokala verkställande kommitéerna på den ryska landsbygden att på det kraftigaste ingripa mot att bönderna av brist på foder eller av andra orsaker nedslakta sina hästar. Den bonde, som utan laga orsak slaktar en häst, skall härför böta det tioudubbla av hästens värde. I det fall då hästslaktaren är "kulak",

skall denne frånges alla sina hästar och nötkreatur. Vidare har rådsregeringen påbjudit, att böndernas hästdagsverkan till staten skola i görligaste mån inkränkas. Hbl.

Svår jordbävning på Nya Guinea. Brittiska ångaren Duris har uppfångat ett radiomeddelande från en station på Nya Guinea, i vilket det heter, att öarna på västra sidan av ön den 24 hem-söktes av en svallvåg med nära 3 m. höjd. Flera bostadshus och en mängd boskap bortfördes av vattnet.

Arbetsfriheten i Ryssland upphäves. Rådsregeringen, berättar Krasnaja Gazeta, har beslutat att alla de arbetare, som vägra att låta fast anställa sig vid industriinrättningar och andra företag i rådunionen, vilka lida brist på arbetskraft, skola i administrativ ordning utvisas från de orter, där de äro permanent bosatta, varvid de berövas rätt att erhålla bostad annorstädes samt rätten att anlita något av statens transportmedel. Utvisningen kan ske när som helst, oberoende av årstiden. Hbl.

Immigrationen till Australien stoppas. Immigrationen till Australien har på grund av den rådande arbetslösheten förbjudits för medborgare från alla icke-brittiska länder. Inresetillstånd beviljas i undantagsfall av inrikesministeriet i Canberra.

Stor arbetslöshet i U. S. A. Amerikanska arbetarefederationen har anställt beräkningar över det verkliga antalet arbetslösa den 15 december.

Siffran uppgår till 5.300.000, av dem 300.000 tillkomna på den korta tiden sedan den 30 november. I rapporten tillägges att de arbetslösa lidanden redan nu äro fruktansvärda. Hbl.

Jätterbrand i hamnen i New Jersey.

I härvarande hamn har en stor eldsvåda anställt skador på över 1 milj. dollar. Pennsylvania-järnvägens stora flottbroar, vilka vardera hade en längd av 150 meter, ha förstörts tillika med en del andra anläggningar.

Ny lag ang. Stadsförvaltningen i Finland.

Genom en ny lag angående organisationen av stadsförvaltning

gen i Finland har vid ingången av år 1931 den gamla drätselkammareinstitutionen, som ägt bestånd under vidpass ett halvt århundrade, indragits och ersatts av en stadsstyrelse under ledning av en stadsdirektör och med betydligt större arbetsuppgifter och befogenheter än de gamla drätselkamrarna haft.

Påvens julhälsning. Påven mottog kardinalerna, som infunnit sig för att framföra sina julhälsningar. Påven höll därvid ett tal, vari han berörde de svåra ekonomiska förhållanden, som för närvarande råda även i många rika länder. Beträffande det internationella läget i övrigt framhöll han, att mörka moln kunde skönjas vid horisonten, men han hoppades innerligt, att de måtte skingras, utan att det kom till någon katastrof. Han bad de närvarande förena sig med honom i en innerlig bön för freden, men en kristlig fred och icke ett tillstånd, som vilar på oklara och pacifistiska stämningar. Han uppmanade även de församlade att uppsända böner för de förföljda kristna i Ryssland och Mexiko. Påven omnämnde i sitt tal även den protestantiska propogandan i Rom, vilken han ansåg strida mot gällande fördrag.

En färd genom Rikull.

I Nuckö socken ligger ett f. d. gods som tillhörde fam. Taube. I frågavarande gods som nu är i likhet med de flesta andra adelsgodsen styckat till småbruk ligger 25 km från Hapsal över Nuckö. Denna gård heter Rikull. Härför vilja vi ställa färdens norrut.

Utkomma genom åkrarna, där nu några nybyggen resa sig, komma vi först till en träbro, som leder över en liten bäck, vilken flyter ut i viken. Där taga vi vägen till vänster utmed sjöstranden. Strax till höger ligger byn Rikull. ett stycke framåt på samma sida om vägen byn Haversved. Längre fram nära skogsbrynet ligger byn Pai för det mesta till vänster om vägen. Blott en gård finnes till höger om vägen I denna gård plägade våra förfäder slösa sina förvärv och på måndagsmorgnarna måste många hustrur ställa sina steg dit för att söka rätt på sina män. I denna gård var en av godsets många krogar inhyt.

Åren 1875—76, när väckelsevindar började blåsa över vår landsbygd stängdes även denna krog och blev sedermera förvandlad till bönehus. Missionären J. A. Falk började där hålla andaktsstunder en gång i veckan. Krögaren själv kom efteråt till sann levande tro på Gud, och om honom kan sägas, vad som stod att läsa i en svensk tidning om Karl Andersson från Vaxholm, att han blev ett redskap i Mästarens hand. Ehuru med kraftig kroppsbyggnad blev han dock

mången gång för klen att stå för den andekraft, som grep honom, under det han talade. Hela hans varelse skakade och plattformen sviktade under honom och orden föll kraftiga som pilar från bågen

Vi gå vidare, och snart äro vi inne i en ståtlig furuskog. Bakom denna till höger en halv km. från landsvägen ligger byn Rosta. Framkomna genom skogen ha vi byn Ölby, som med sina väl-skötta åkrar ligger till höger om vägen. Till vänster finnas några torp. Ännu en km. och vi äro framme vid byns sista gård också den en gammal krog, nu förvandlad till handelsbod.

Här grenar sig vägen igen. Till vänster ett par km längre fram ligger Roslep, som är kommunens största by och till höger Bergsby och ytterst vid havet Spithamn. Vi lämna dock bägga vägarna och börja betrakta kullen framför oss, omgiven av en vit stenvägg med välvd portgång. På kullen reser sig en byggnad med vittrappade murar samt med

tak av galvaniserad järnplåt. Denna byggnad är folkets helgedom, Rosleps kapell och detta vilja vi beskåda. Fönstren likna icke en kyrkas, de äro icke välvda, men de äro tillräckligt stora att upplysa helgedomen. Dörarna äro två, den ena i södra långväggen och den andra i västra kortväggen genom tornfoten. Nu skola vi se hur det ser ut innantill. I nedersta kanten av norra väggen i hörnet finnes en stentavla fäst i väggen, varpå står att läsa följande: „Ar 1835 har Mathias Rösler låtit bygga detta tempel på egna medel. Han är född i Roslep by Irjas gård och är inspektör på herrgården.“ Altarrunden är en halv-cirkel med svarvade stolpar. Altartavlan förställer Jesus med törnekronan. På sidorna av prediksstolen hänga tavlor, föreställande de fyra evangelisterna. Vid västra väggen finnes läktaren från vilken utskjuter en utbyggnad med orgeln, som brusar klangfullt under Klingbergs förfarna händer. Från mellantaket hänga tre ljuskronor av glas, men målningarna

äro nästan utplånade. På tornspiran finnes en vindflöjel, bärande årtalet 1835.

Före det nuvarande kapellet skall ha funnits på samma plats ett mindre kapell, uppfört av trä, men det skall ha blivit bortflyttat till Sutlep. När det skulle ha uppförts är mig ej bekant, men intill stigen, som leder upp till tempeldörren, stod ett solur, vars fotställ av trä för några år sedan föll omkull. På soluret finnes årtalet 1710 inristat. Alltså har det stått på denna plats över tvenne sekler.

Sågen förmäler, att ett litet kapell förut funnits vid herrgården, varest en åker ännu bär namnet kapelgjärda (Kapelldäret. Red.)

När undert. var barn, var en av mina farbröder uppsyningsman över arbetsfolket på herrgården, och han berättade, att de funnits rester av människoskelett där i marken. Sålunda finnes skäl att antaga, att det även funnits begravningsplats därsammanstädes.

Johan Thomsson.

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget EESTILLOYD

grundat år 1919

Reval, Långgatan (Pikk) 11. Tel. 6-24 & 17-03

LIV-,

BRAND-,

OLYCKSFALLS-,

INBROTTS-,

GLAS- &

TRANSPORTFÖRSÄKRING

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna överstiga

hundraåttio miljoner cent.

Ett bevis för till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

**Försäkra Edert liv och Eder
egendom, medan tid är.**

RESTAURANT D A M B E R G
MATSALEN I TR. STOCKHOLM. REKOMMEN-
DERAS

Beställningar av bord N. 129 11. N. 6285.

Hamnrestauranten Motala

Belägen vid hamnen.

Fullständig servering. Gott bord.
Billiga priser.

Kinna.

Fredriksson & Abrahamsson, Kinna

Tillverkar och försäljer:

GÄRDINER, BOMULLS-, YLLE- & LIN-
NEVÄVNADER samt YLLETRIKÅ

RESEEFFEKTAFFÄREN VÄSKAN

Kungsgatan 23

STOCKHOLM

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.

NORRKÖPING

REKOMMENDERAS.

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin.
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris.

Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsak-
ligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes
mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

Vid besök i Norrtälje rekommenderas

Stadshotellet

Innehavare Direktör B. O. Lagermark
Musik under sommarmånaderna.

„Besök Borås“

PEHR NILSSON

Byggnadsentreprenör, Stockholm
Husbyggnader — Reparationer

Tel. 6803 Eriksbergsgatan 16 Tel. Norr 6803.
Nybyggnaden, Svevägen 77 Tel. Vasa 14577.

STADSHOTELLET HEDEMORA

Rekommenderas. Modernt

Hotell & Restaurang

Fullständig rättigheter Tel. Namnanrop

Reserverad annonsplats

Bierstugan i

Spångbacken, Norrköping.

Rekommenderar sina väl
tempererade maltdrycker.

HOLMBLOMS

KAPOR, DRÄKTER

NORRMALMSTORG

Tel. N. 561 STOCKHOLM Rikst. 9255

Jönköpings stads och läns sparbank

Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

Betald annonsplats

Reserverad annonsplats

Slite Cement

och kalk A. B. Slite

„Besök Katrineholm“

Restaurant Runan

Sundsvalls popu
lära restaurant

HEMTRIVLIGFESTVÅNING

Förträfflig mat. Billigaste priser

**Mc CORMICK-DEERING
INTERNATIONAL**

LANTBRUKSMASKINER

BRUKET BÄST - I LÅNGDEN BILLIGAST

BEGÄR KATALOGER!

AKTIEBOLAGET

INTERNATIONAL HARVESTER Co.
NORRKÖPING — MALMÖ

EGONLINEN uppehåller regelbunden trafik
Göteborg med alla mellanliggande svenska
hamnar till KARLSKRONA—DANZIG—LIBAU
—RIGA—REVAL—HÄLSINGFORS.